

Universio presentes litteras inspecturis
 Johannes de Hertsberghe et Margareta
 eius uxor, Egidius de Hertsber-
 ghe, et Walterus dictus Rueloke, tuto-
 res liberorum dicti Johannis et Mariae
 quondam episcopi uxoribus salutem. Cum
 pioe voluntates decedentium modis om-
 nibus debeant adimpleri et bonae memo-
 riae quondam Mariae praedictae pro
 remedio animae suae quadraginta unum
 bonaria wastnae ac terrae suae jaentij
 in parochia de Riidervoorde et de
 Wingham cum manso et domibus ini-
 tis sitis legavit et fidei dicti Johannis
 mariti sui dictum legatum commisit
 adimplendum, nos eiusdem Mariae piam
 voluntatem ad effectum perducere cupientes,
 praedicta quadraginta unum bonaria
 donavimus viris religiosis abbati et con-
 ventui ecclesiae B. Mariae de Dunis nomi-
 ne ecclesiae suae in elemosinam pleno
 jure in perpetuum libere possidenda sub
 hac forma quod ibidem in perpetuum
 quatuor pauperibus masculinis hospitium
 ibidem, requirentibus debeat caritative hospi-
 talitas exhiberi. Et praedicta quadraginta
 unum bonaria cum domibus praedictis se-
 cundum legem et consuetudinem patriae ques-
 rivimus et resignavimus in manu fratris
 Henrici de Vlippinghem monachi Dunensis ad
 us ecclesiae praedictae cum omni jure quod
 eis et liberis praedicti Johannis competit,
 ut ibi vel in posterum competere poterit.
 unitate et nomine tutoris, decreto quoque
 interueniente cum demum fratrem Henri-

Aan allen die dese tegenwoordige brieven
 zullen zien, Joannes van Hertsberghe, en Ma-
 garetta zijne vrouw, Egidius van Hertsberghe
 en Walter, zegen Rueloke, Voogden van de kin-
 deren van den voorsziden Joannes en van Maria, &
 vrouwe zaliger - doen groet. Omdat de goet-
 tijge wille, van de sterwenden (of van de afgestor-
 venen) op alle manieren vervuld moeten worden
 en daar de voorszide Maria - ^{zaliger} godvruchtiger ge-
 dachtenijse om hare siele zaligheid 41 banders
 woestyneland en van haren grond, gelegen tuschen
 de prochien van Riidervoorde en Van Wingham,
 met den "mansum" et huizingen daaropstaande
^{in legue} weggeven heeft en aan de getrouwicheit van
 haren man de uitroeing van't voorszide legaat
 loevetrouws heeft; wij willende dese godvruchtige
 wille van de voorszide Maria ten uitvoere bren-
 gen, hebben de voorszide 41 banderen gegeven
 aan de keroude abt en Klooster van de
 kerke van O. V. ter Duinen, in der name
 van hunne kerke alreem almoese in volle recht
 vooreeuwig vrij te bezitten, op dese vanwaarde
 dat en daar ten eenwigen dage aan vier arme
 menschen van't mannelijk geslacht gastvrijheid
 vragende, gastvrijheid, vormieten (of uit christen-
 liefde) metgeven worden. En wij hebben de
 voorszide 41 banderen met de huizen die erop
 staan volgens de wetende gebruiken van
 onsland geworpen en overgeleverd in de
 handen van Broeder Hendrik van Vlippinghem
 monik van Duinen, ten gebuikte van de voor-
 zide kerke met al het recht dat aan ons in
 aande Kinderen van den voorsziden Joannes
 behoorde, behoort of ooit in't toekomende behoo-
 ren kan. Niet voorszdelijke machten name,
 en niet kraech van't jere de rechter daarover
 bedist heeft, hebben wij, den voorsziden, Prade-

Cum in vacuam possessionem dictorum
bonorum legitime induximus promittentes
quod contra dictam donationem in parte
viam per nos vel per alios quocumque
arte vel ingenio quolibet milletanus ve-
niamus. In cuius rei testimonium et
munimen presentes litteras dicto fratri
Henrico nomine ecclesie sue tradidimus
sigillatas. Et quia ego Margareta
praedicta sigillum proprium non habeo
praesentes litteras sigillo Nicolai filii
Martini dilecti patris (?) mei quousa
sum in hac parte praedicto fratri Henrico
tradidi sigillatas. Datum anno dñi
millesimo ducentesimo septuagesimo quarto
mensis Junii.

(Nes vier welbewaarde zegels)

Op den rugge :

- de lanscote

- de XLI bonariis watinae et
terrae apud lanscote.

Hendrik in opene bezitting gesteld volgens
allerecht, belovende dat in het toekomstend
noch door ons noch door iemand anders iets
zal gedaan worden met list of bedrog tegen
de voorseide gifte. In getuigenisse en betrach-
ting dese zaak hebben wij dese brieven
aan den voorseiden Broeder Hendrik in den nam-
e zijner kerke, bezegeld overgeleverd. En om da
ik Margareta voorseid, geen en eigenen zegel
~~al~~ bezitte, heb ik dese brieven met den
Zegel van Nicolant zoon van Martijn mijn
lieden - al dese kant bezegeld, aan
Broeder Hendrik voorseid overgegeven.

Gegeven ten jare onzer heeren 1274
in de maand van Junii.

"De Muncken"

I. ONTSTAAN

.....

Thor en Wodan zwaaiden machtig lang hun scepter over het heidens Vlaanderen. Eindelijk mocht er de vreevane van de Heiland wapperen .

Gelijk het overal elders ging, werden de steden hier ook eerst bekeerd, terwijl de land- en bosbewoners het langer uithielden in de strijd tussen waarheid en wangeloof.

Denk nochtans niet dat de missionarissen die ons land bekeerden, zich tevreden hielden, buiten de allereersten misschien, te prediken waar het paste.... Neen ! Zij verstonden, gelijk de missionarissen het nu nog verstaan, dat het volk stillekens aan moet gewonnen worden, dat ze temidden de stammen moesten wonen, hun oude gebruiken eerbiedigen en christelijker wijze herscheppen en benuttigen, en het volk, voorzichtig, maar aanhoudend voort, met honderden middelen moesten beschaven.

Daarom was het dat zij een vaste standplaats in Vlaanderen zochten te krijgen, hier of daar een klooster of een abdij bouwden, het land beploegden, de bossen tot vruchtbare akkers herschiepen, en in alle omstandigheden steun en hulp boden aan de ongelukkige lieden die in onze streken woonden.

Dat deden de missionarissen in Vlaanderen door het stichten van abdijen, zoals deze van DUINEN, van Ingelmunster e.a.. Dat doen ze hedendaags nog in Afrika, door het inrichten van vaste standplaatsen die, in die woeste streken, als middelpunt van beschaving moesten dienen.

Ook zou niemand durven ontkennen dat de abdijen, in het middeleeuwse tijdvak, zowel op het geestelijk alsof het stoffelijk gebied, een voorname rol gespeeld hebben. Vooral in Vlaanderen bracht de oprichting van deze gestichten de ontwikkeling der beschaving te wege. De ruwe zeden der bewoners werden alzo stillekensaan verzacht, bossen werden uitgeroeid, en men zag welhaast de moe-

herscheppen.

Ook wisten de Graven van Vlaanderen de beschermende invloed der abdijen naar waarde te schatten. Talrijke en voornamen voorrechten werden hen geschonken, milde giften geïjond, uitgestrekte gronden tot beploeging aangeboden. Ja, zo ver ging het, dat sommige kloosters de toelating verkregen van jaarlijks zoveel grond in te lijven, als zij aan de heide konden onttrekken.

Was de eerbied voor de godsdienst en de genegenheid voor de monniken de drijfveer van hun gedrag, toch zou men wel mogen aannemen dat de staatkundige inrichting er niet geheel vreemd aan was. Misschien dat zij zo hun tijdelijke belangen niet te kort deden, daar zo ook hun schrale onbeploegde vlakte tot een winstgevende akker zagen herscheppen.

Edele of andere godsdienstige personen volgden dit voorbeeld, men was immers in een tijdstip van vast geloof en van eerbied voor de kerk. De kruisvaarten hadden de christen zielen ontroerd en menige aalmoes, menige milde gift werd geschonken om de zegen van de Heer op deze verre ondernemingen af te smeken.

Zo bekwamen de abdijen beurtelings vaste en uitgestrekte eigendommen, de ene in de nabijheid der opkomende kloosters, andere in verre en afgelegen streken, en die, ingezien de moeilijkheden der gemeenschappelijke betrekkingen bijna ontoegankelijke waren.

Intussen groeiden de kloosters gedurig aan. Geen vak van de samenleving of het had er een vertegenwoordiger: letteren, wetenschappen, schone kunsten werden er met goed gevolg beoefend. Doorbladert de rijke charterboeken, aanschouwt die wondermooie schilderijen, bewondert de prachtige gebouwen, zelfs hun overblijfsels, en men zal moeten bekennen dat die monniken op het kunstgebied zo ervaren waren als in hun landbouwkundige werken.

Om de zware onkosten van de opbouw van kerk en klooster te kunnen dekken, om in de aalmoezen die de abdijen aan reizigers en behoeftigen gaven te voorzien, scheen het natuurlijk en onmisbaar van nut te trekken uit hun verafgelegen gronden, en ze zo tot onderhoud en onderstand van de abdij te doen dienen. De beploeging van die gronden werd zo door de noodzakelijkheid aangewezen, maar door de monniken tevens als een beschavingsmiddel aangenomen.

Zo werden in sommige streken nieuwe kloosters of proosdijen opgebouwd, soms ook vergenoegde zich de abdij met er een grote boerderij in te richten, die onder ervaren beleid van enige kloosterbroeders voor modelhoeve van die tijd door mocht gaan.

Alzo kwam tot stand het MUNKEGOED, of zoals men in de omgeving zegt de MUNKEN en de MUNKEBOSSEN.

II. LANDGOED DER MUNKEN VAN DEN DUINEN (Lanscote)

::

a Gifte 1274

Ten noordwesten van Wingene, aan de palen van Ruddervoorde, verhief zich in de jaren 1200 een "manoir" (I) of heerlijk verblijf, landgoed toebehorende aan de edele vrouwe Maria, erfigename van Lanscote, die in de echt getreden was met jonker Jan van Hertsberge en bij wie zij verschillende kinderen had.

Godvruchtig en menslievend, en wetende dat haar kinderen niet alleen van haar andere goederen, maar ook van hun vader meer dan genoeg zouden erven, schonk zij op 4 juni 1274 (2) bij testament en tot lavenis van haar ziel, haar eigendommen gelegen op de parochies Wingene en Ruddervoorde en bestaande uit 41 bunders woestijneland, met het "mansum" of landgoed, de reeds beploegde landen en de hofhuizen, aan de munken of monniken van de abdij van O.L.Vrouw ter Duinen, met de last dat zij ten eeuwigen dage, vier arme manspersonen, bijzonderlijk arme reizigers, die er de herbergzaamheid

Deze gift werd volgens de gebruiken en bestaande wetten overgeleverd in handen van broeder Hendrik Van Vlisseghe, monnik van de abdij Ter Duinen, handelende in naam van abt Thomas van Gent.

Deze vergunningsbrief werd geschreven in tegenwoordigheid van Jan van Hertsberge, Margriete zijn tweede vrouw, Gillis van Hertsberge en Wouter, gezeid Rueloke, voogden der kinderen van zijn eerste vrouw en Jan. Deze charter, geschreven op perkament en nog van zijn vier zegels voorzien berust in de archieven der Abdij Ter Duinen, nu het Groot Seminarie te Brugge. (4)

b. Jan van Hertsberge
 Nauwelijks was deze zaak afgedaan of Jan van Hertsberge besloot het voorbeeld te volgen van zijn eerste vrouw.

In augustus 1274 kochten Jan van Hertsberge en zijn tweede vrouw Margriete, aan Sibelia, weduwe van ridder Rodolf van Wingene(5) en nu echtgenote van Allaert Van Walle (6) nog 45 1/2 bunders land, ook gelegen op de parochies Wingene en Ruddervoorde. Deze eigendommen maakten deel uit van een woestenij genoemd Deuret, tussen Lo (7) en Rijsberghe (8)

Hij schonk die gronden in zuivere aalmoes aan het klooster van de Duinen en verzocht gravin Margareta van Vlaanderen haar goedkeuring te willen verlenen. Dit gebeurde onder voorwaarde dat voor elke bunder woestijne of land, de abdij zou geven, jaarlijks en eeuwig, aan de Graaf van Vlaanderen, zes deniers vl. munte, volgens de " brieve van Woestine " (9)

Deze tweede gift verdubbelde het goed van de monniken van Duinen op Wingene en Ruddervoorde.

c. Aankoop 1295
 Intussen was de toestand der abdij van de Duinen telken jaar meer en meer bloeiend geworden. Niet alleen werden milde giften haar nu en dan ter hand gesteld, maar zelfs werden aanpalende gronden voor eigen rekening aangekocht. Dit gebeurde o.m. in mei 1295, toen de abdij nog twee bunders en zes

D. Gift van Oddot Machet 1360

Op 3 december 1360 schonk Oddot Matchet, watergraaf van Vlaanderen, namens Lodewijk van Male, aan de kerk van de Duinen, 83 bunders woestijne, gelegen in Ruddervoorde, dicht bij het landgoed Lanschote, dat aan de abdij reeds toebehoorde (II). Hier werd nog eens een voorwaarde gesteld: (I2) dat men voor ieder bunder land, jaarlijks 12 deniers zou betalen en bij de aankomst van een nieuwe abt, eens het dubbel en vier deniers aan de schrijver "clerc" voor het overschrijven van de naam van een nieuwe abt. Deze charter werd getekend te Oost-Eeklo.

E. Gift Jan de Jaghere 1373

In 1373 schonk Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen, door tussenkomst van zijn watergraaf Jan de Jaghere, 33 bunder en twee lijnen en half woestijne, waarvan twaalf bunder liggende op Ruddervoorde, tussen de eigendommen van Martin van Heesine en de Bruggeweg, en twaalf bunder op dezelfde parochie tussen de "de meulen van den Duinen en Cromschoot". De overige negen bunder lagen op Wingene tussen de Torhoutse weg en het gehucht Jansvelde, met last jaarlijks te betalen op St Remigiusdag (13) "voor ieder bynder drie schellen en vier deniers ...".

Later werd het landgoed der Munken door andere aankopen of giften nog vergroot.

Men kan zich allicht inbeelden welke uitgestrekte eigendommen de monniken bezaten op Wingene en Ruddervoorde en welke langdurige en hardnekkige pogingen er moesten gedaan worden om die onoverzienbare heide tot een vruchtbaar oord te herschepen. Dit kon slechts na jaren gebeuren.

In de archieven van de Duinen vindt een aantal charters, maar ook de handboeken van de broeders die beurtelings op de boerderij verbleven, alsook enkele schone kaarten van deze uitgestrekte eigendom, die bijna 533 gemete besloeg.

+

d' HOFSTEDE gheenaemt het MUYNCKEBOSCH in de prochien
van WINGHEN ende RUDDERVOORDE .

Nº 1	3 gem.	129 r.	d' Hofstede ^{met} van den boomgaert
Nº 2	2	229	't steenhoven stick
Nº 3	25	32	de werfstucken
Nº 4	2	280	het paelsteen stuck
Nº 5	5	43	den ouden p ^u stoor viver
Nº 6	15	145	den loobosch
Nº 7	2	52	den loomeersch
Nº 8	11	235	't Berry stuck
Nº 9	33	113	't Bapelandt
Nº 10	21	116	de peerdebeke
Nº 11	14	60	de moord ^f putten
Nº 12	6	203	't oude Mynckenhof
Nº 13	5	130	den doncker waghenslagh
Nº 14	3	93	Passchiers veldeken
Nº 15	33	107	den appelboombosch
Nº 16	30	267	't h ^u averlandt
Nº 17	10	169	O.L.Vrauwe bosschen
Nº 18	20	125	't meyhout
Nº 19	16	215	't brielkenveldt
Nº 20	5	270	het brielken
Nº 21	17	291	den ouden Viverpolder
Nº 22	15	9	de groote speye
Nº 23	2	226	den langen meersch
Nº 24	33	292	de vossebarmen
Nº 25	12	223	de vorte viverkens
Nº 26	42	282	de werfhage
Nº 27	15	294	de cleene speyeviver met 't veldt
Nº 28	4	187	't wolfve bosschen
Nº 29	43	200	't Lavoorde veldt en vijver
Nº 30	54	107	den ouden heerweg
Nº 31	17	47	den lendschoot
	532 gemete	71 roeden	
Nº 32	1	178	Jytlandt Prochie Winghen
Nº 33	1	28	en Jonckersambt
Nº 34	2	75	
Nº 35	0	259	
	5 gemete	240 roeden	

III. HANDBOEKEN

::::::::::

In de archieven van de Duinheren vindt men, behalve een aantal charters, de handboeken van de broeders die beurtelings op de boerderij verbleven of met het bestuur van de hoeve belast waren. Een van de boeken draagt als titel :

" Rekenynghe van ontfanck vande goederen
's cloosters van Duynen inde prochien van
Wynghene en Ruddervoorde, mitsgaders vande
goederen den voorn. clooster competerende
inde prochien van Oostkamp, Iseghem, Hardoye
en T'hourout. A° Di 1648 Getekend: Bernardus
abt van Duynen, Carolus de Visch, Prior,
Mathias Van Kerkhove, Jacobus van der
Raele, Fr Chrysostomus Crepel "

Dit register eindigt in 1689. Zou men daaruit mogen besluiten dat de Duinheren, die tot dan in vrede hun landgoed bezeten hadden, het omtrent dit tijdstip hebben moeten verlaten? Misschien wel. Men weet immers wat al pogingen er door de Franse koning Lodewijk XIV aangewend werden, om ons Vlaanderen te bemachtigen en aan de Franse Kroon te onderwerpen. Gedurende deze ramzalige oorlog (14) werd onze streek meer dan eens verwoest en uitgeplunderd, nu eens door de Fransen dan weer door de legers van de verbonden mogendheden. 't Is hoogstwaarschijnlijk dat de paters in de laatste jaren van de zeventiende eeuw, hun boerderij verlaten hebben. We lezen immers in het " cohier oncosten der prochie van Wynghene" van 1691 : " Item is schuldigh (de prochie) aen den heere Proost van de Muncken, over ghelogiert thebben eens Spaansche partye, ghecommandeert door Petro Fernande, de welcke hebben gheconsumeert een hondert eecken hout, en hondert vijf en twyntich bonden stros , een halve tonne goet bier en soo veele cleen bier, en hebben gheeten seer discretelyck

a twalfve waren, partyculier zyn
ghetracteert gheweest, volgens syn
billiet de somme van I p. XIII sch.
III gr. "

Volgens een gelijkaardig stuk van 1692
waren het nu de Franssen die de Muncken bezet had-
den:(15)" Item is de prochie schuldigh aen den
Heere Proost van de Muncke, over ghe-
logiert thebben eene Fransche partye
sterck twee hondert mannen, ghecomman-
deert uyt Cortryck, dewelcke hebben ver-
brandt ontrent de tweehondert eecken
fasseelen en blocken, ende hebben ghe-
destrueert ontrent hondert bonden stroo
voor hunnen paillassen en hebben de Com-
mandanten en basofficieren aldaer gheeten
en gedroncken, 31 Januari 1692, volghens
billiet ter somme van I p XV sch. IIII gr"

Op 20 september 1697 werd de Vrede van Ryswyk
gesloten. Dit bracht de vrede in onze provincies.
Of de broeders reeds terug in de Muncken waren
weten we niet, doch het tweede register begint
slechts in 1707 en loopt tot 1724 :

Het derde draagt als titel : " Handboeck van
het Muncke-bosch van broeder Martinus
Schelfhout, religieus Convers van d'
abdye vande Duyne, beginnende den 17
Juni 1735 "

Verders zijn er in het archief schone kaarten
van de uitgestrekte Duinenabdij. De hofstede be-
droeg bijna 533 gemete. Het gedeelte van de boer-
derij op Wingene besloeg 25 bunder en lag onder
"Het Brugse Vrije " -(16)met de noord-westhoek
van de parochie, en was een deel van het grote
Bulscampveld. In de pointing van 1795 was het
Munckegoed aangeslagen voor 7 pond I sch. 8 gr.

IV KASTEEL

.....

Wat de gebouwen betreft mag men voor zeker aannemen, dat deze op het grondgebied van Wingene stonden. Maar was het op dezelfde plaats waar men nu het kasteel aantreft? Waarschijnlijk niet! Bij het lezen van de opsomming en benaming der landen van de boerderij was er een stuk dat genoemd werd " 't OUDE Muynckenhof " Is dit niet een klaar bewijs dat de eerste gebouwen op een andere plaats stonden dan waar men ze nu aantreft? Trouwens de eerste giften van Jan van Hertsberghe moeten wel meer noordwest, aan de kant van Rudder-voorde gelegen hebben, anders lag deze gift helemaal op het grondgebied Wingene.

Overigens is de overlevering er mee eens om aan te nemen dat de monniken hun eerste verblijf zullen ingericht hebben zo dicht mogelijk bij de grote baan van Brugge naar Kortrijk. Naderhand zullen de monniken in het midden van hun grote domeinen hun kasteel en de boerderij gebouwd hebben, welke men tot over een 150 jaar nog zien kon.

Het waren gewoonlijk lekebroeders die met het bestuur van de boerderij belast waren. Doch zeker is dat een monnik, bij het volk de " munkepape" genoemd een missiepater was, ten dienste van de inrichting.

De pastoor van Wingene moet ook in de monniken een machtige hulp voor de beschaving van zijn parochie gehad hebben.

De bewoners van de omstreken van het Munkenklooster moeten overigens nog al in een betrekkelijke welstand geweest zijn, want de begravingsregisters van Wingene meldden verschillende personen die IN de kerk begraven werden. (17)

De religieuzen leefden in goede betrekkingen met het dorp van Wingene. Verschillende malen vinden we ze terug als getuigen van een huwelijk of bij het doopsel van een Wingens kindje. (18)

DE MUNKEN 1274 (vertaling chartér uit het latijn)

.....

Aan allen die deze tegenwoordige brieven zullen zien, JOANNES VAN HERTSBERGHE en MARGARETA, zijne vrouw, EGIDIUS VAN HERTSBERGHE en WALTER, gezeid Rueloke, voogden van de kinderen van den voorzegden Joannes en Maria, zijne vrouw zaliger- doen groet.

Omdat de godvruchtige wil van de afgestorvene op alle manieren vervuld moeten worden, en daar de voorzeide Maria- zaliger gedachtenisse - om hare zielezaligheid, 4I bunders woestijnland van hare grond, gelegen tussen de parochies Ruddervoorde en Wingene, met de " mansum" en huizingen daarop staande, weggeven heeft en aan de getrouwheid van hare man ter uitvoering van het voorzegd legaat toevertrouwd heeft- wij willen de godvruchtige wil van de voorzegde Maria ten uitvoer brengen- hebben de voorzegde 4I bunders gegeven aan de Eerwaarde abt en klooster van de kerk van O.L.V. ter Duinen, in de naam van hun kerk, als een aalmoes, in volle recht, voor eeuwig, vrij te bezitten, op deze voorwaarde : dat er daar - ten eeuwigen dage- aan vier arme mensen, van 't mannelijk geslacht, gastvrijheid vragende, gastvrijheid - uit Christus liefde - moet gegeven worden.

En wij hebben de voorzegde 4I bunders met de huizen die erop staan, volgens de wet en de gebruiken van ons land, overgeven in de handen van Broeder Hendrik van Vlisseghe, monnik van Duinen, ten gebruike ~~avn~~ van de voorzegde kerk, met al het recht dat aan ons en aan de kinderen van den voorzegden Joannes behoorde, behoort of ooit in 't toekomstige behoren kan.

Uit voogdelijke machten en uit kracht van hetgene de rechter daarover beslist heeft, hebben wij de voorzegden broeder Hendrik, in opene bezitting gesteld volgens alle recht, belovende dat er in het toekomstige, noch door ons, noch door iemand anders , iets zal gedaan worden met list

In getuigenisse en bekrachtiging dezer zaak hebben wij deze brieven aan de voorzegen broeder Hendrik, in den naam zijner kerk, bezegeld overgeleverd.

En omdat ik, Margareta voorzeid, geen eigen zegel bezit, heb ik de brieven met de zegel van Nicolaus, zoon van Martijn, mijnen lieven... al deze kant bezegeld; aan broeder Hendrik voorzegd overgegeven.

Gegeven ten jare ons Heeren 1274 in de maand van juni

(met vier goedbewaarde zegels)

op de rug - de lanscote

- de XLI bonariis wastinae et terrae
apud lanscote.

Een tweede charter , ook in het latijn, geeft dezelfde voorwaarden weer , nu van de zijde van de Munckenpaters. Het is bezegeld met een zegel.

Op de rugzijde staat geschreven (in het latijn)

" Dat wij moeten te Lanscote, vier arme mensen iederen nacht herbergen, ten eeuwigen dage, indien er zoveel zijn die er de herbergzaamheid vragen. "

Cronica et Cartularium Monasterii de Dunis
Fascicule III N° 1141 P. 622

1

" Aan allen die deze tegenwoordige brieven zullen zien, Th., abt en 't convent van B. Maria van Duinen, doen groet in de Heere,

Daar onze dierbare in Christo JOANNES, gezeid van HERTSBERGHE, burger van Brugge en MARIA, zijn vrouw zaliger, ons tot hunne zielezaligheid gegeven hebben in zuivere en eeuwige aalmoes, 41 BUNDEREN of daartrent, zo van woestijnland als van beploegbare grond, met al de woningen of huizen daarop staande, gelegen tussen de kerken van Wingene en Ruddervoerde, op voorwaarde dat er daar aan vier arme mannen, die er zouden herbergzaamheid vragen, ten eeuwigen dage, alle nachten, uit chistelijke jonste, herbergzaamheid gegeven worde; en daar de voorzeide gift door de voorzegden Johannes en door Margareta, zijn tegenwoordige huisvrouw, en door de voogden der kinders van Maria zaliger, te weten Egidius van Herstberge en Walter gezegd Rueloke, voor de wet vernieuwd werd, zo hiervoor uiteengedaan is, zo is 't dat wij de voorzegde gift aanvaardende, zegden en beloofden, voor ons en onze opvolgers, de gezegde herbergzaamheid met goeden trouwe ten eeuwigen dage te onderhouden, en dat, zo 't eens later bekend werd dat wij de gezegde herbergzaamheid weigeren en niet onderhouden - God gawe dat het toch niet gebeurde - de gezegde Johannes en zijn erfgenamen de voormelde goederen zullen mogen wettereisen, zo lang en zo ver alsdat de voormelde voorstaande niet beter en ten vollen onderhouden werd.

En om aan de godvruchtige welwillendheid die de voorzegde J. en M. ons toedragen en aan onze kerk te voldoen, zo vergunnen wij hun volle mededeling in al de geestelijke werken die in de voorzegde kerk gedaan worden en die met Gods gratie, in 't toekomende zullen gedaan worden, binst hun leven zowel als bij hunne dood, in 't waken, in 't vasten, in de missen, de gebeden, de aalmoezen en alle andere...

Ter getuigenis en bekrachtiging van deze zaak hebben wij deze brieven aan de gezegden J. overhandigd en ze met onze zegel bevestigd.

Gegeven ten jare ons Heeren 1274 in de maand van Oest.

op de rugzijde werd bijgeschreven : " Dat wij te Lanscote vier arme mensen iederen nacht herbergen ten eeuwigen dage, indien er zoveel zijn die er de herbergzaamheid vragen "

(Cronica et Cartularium monasterii de Dunis
Fascicule III N° 1141 page 622)

(1) " Manoir. - manse - mansum " was een kleine bewoude hofstede met afhankelijkheden, van omtrent twaalf bunders. Het was om zo te zeggen de eenheid van maat die diende om de grootte van andere boerderijen te schatten. Verschillende manses vormden een villa, (gehucht)

(2) " Cum omnibus mansionibus sive domibus inibi existentibus, jucentis inter ecclesias de Winghene et de Riddervoorde ." Cronica et Cartularium monasterii de Dunis Fascicule III N° II4I "

(3) " ...om in name der kerk voor eeuwig vrij en in volle recht te bezitten, op voorwaarde nochtans dat er daar, ten eeuwigen dage, vier arme manspersonen, gastvrijheid vragende, onvergeld zouden moeten geherbergd worden... "

(4) Aan dit stuk van 7 juni 1274 zijn vier zegels op zwart lak met vier bandetjes vastgemaakt:

- het zegel van Jan van Hertsberge verbeeldt een schild met een lopend hert op.
- het zegel van Gillis van Hertsberge is een schild met een hertekop op.
- het zegel van Walter Rueloke bevat een kruis tussen wiens armen, kruisgewijs, twee raken geplaatst zijn.
- enkel vrouw Margareta bezat geen zegel en ontleende deze van Niklaas, zoon van haar broer Martinus : een schild waarop een snoek staat.
(Fonds Duinen N° II28 Johannes de Hertsberge - Margarita uxor Joh. - Egidius de Hertsberghe - Ruelcke)

(5) Rodolf van Winghene is ons bekend door een latijnse charter, waarin ridder Rodolf en zijn vrouw Sibelia, tot betalen van hun schulden, de tienden van het altaar van Wingene, verkopen aan de kerk van Wingene, voor de som van zeshonderd ponden Vlaamse munte, dit in het jaar 1257.

1.

(6) De familie Van Walle of Van de Walle was een voornamelijk familie die grote eigendommen bezat in Oostkamp. Bij het afbreken van de Ruddervoorde vond men nog een grafzerk met de naam Van de Walle (1500)

(7) Loo betekent : hooggelegen bos . naast een moeras of water. Het woord Lo vindt men nog terug in de Lostraat, de Lomeers en de Lobos.

(8) Omtrent de Munken ligt een wijk Rijsberge genoemd, waar een herberg vroeger ook deze naam droeg.

Volgens een nota van dokter Carton verkocht men een bunder land in die tijden aan 25 ponden parisis Vl. munte.

(9) Daar het geld in die tijden schaars was, legde men op de gronden waarvan men afstand wilde doen, een soort pacht, belasting. Zij moest betaald worden in vruchten of koopwaren z.a. graan, vlees enz. Deze belasting werd ingeschreven in een register ad hoc, die zijn naam ontleende, 't zij aan de persoon die de grond afstond, (Pieter Maziere brieven - brieven Lambert) 't zij aan de ligging (brieven van Brugge), 't zij van de aard van de grond (woestijnebrieven)

Die registers noemde men in het latijn : Brevia, breve, brevis, in 't Frans briefs, omdat men ze in brief of bièvement op de registers inschreef. In 't vlaams sprak men van brieven, soms ook spijker. De ontvanger was de prepositas of prévot.

(10) " Confirmation faite par le Comte Guy de plusieurs propriétés asquises précédemment par l' abbaye des dunes : "... item asquis en Riddervorde et en Wingine deus et demi boniers et six cens de terre."

Che fut fait et donner lan de grasse mil deux cent quatre vins et quinze , le vendredi apres le jour de may."

(chronique abbat. monast. de Dunis p. 156)

(II) " Anno 1360, tertia decembris, ODDOT MACHET, comes aquarum Flandrae, ex commissione Domini Comitibus Flandrae, tradidit ecclesiae DUNECI quadraginta tria bonaria wastinae, qua ipse comes monasterio conferebat in eleemosinain, juentra in Ruddervoorde, juxta Curtem dictem LANSCHOTE, pertinentem ad eccl. de Dunis... (Cronica monasterii de Dunis p. 130)

(I2) " tonzen brieven die men heet Pieter Masiers brieve "

Onder de Vrije lieden (vri heriditatie) vönd men er van verschillende maatschappelijke stand en welstand. De rijken leefden in de stad waar zij zich verstrekte woningen bouwden, die men STEENEN noemde. De anderen woonden op het platte land, in huizen die hen in volle eigendom toebehoorden, of wel aan een jaarlijkse belasting onderworpen waren, 't zij van de graaf, 't zij van de heer. Deze woningen noemden CURTIS

(I3) In oude tijden betaalde men gewoonlijk de cijns op St Remigiusdag of op zijn vlaams op Bammisse .

(I4) Van 1689 tot 1697 woedde de Negenjarige Oorlog tussen Frankrijk aan de éne kant, en Spanje Holland en Engeland aan de andere zijde. Onze streken waren jarenlang ten prooi aan plundering (a) de kerken werden verbrand (b), oorlogsschattingen werden opgelegd (c), zodat veel mensen de streek ontvluchtten (d) zodat daarbij al het " braeck lant" voor een tekort aan granen zorgde en de sterfte (e) en de armoede algemeen was.

a; De " rafrachissementen" bestonden uit o.m. brood, vlees, eieren, kaas, tabak, pijpen en te Wingene uit " wynckelwaere".

b; " Op 15 juli 1695 werd de kerk van Wingene beroofd en geplunderd en alles werd er ondersteboven gehaald ..." aldus het overlijdensregister van Wingene .(" 15 JULII (1695) depredata et depopulata nostra ecclesia omnia susque deque versa "

c. Het R.A.K. heeft in de Bruine Pakken een stuk

troepen.- N° 5592 bevat 12 documenten m.b. t. leveringen aan de Franse troepen (1692-1693) - N° 6204 is een Schaderapport voor Wingene voor het jaar 1695 (daterend uit 1696)

- d. De onderschreven heere pastor der prochie van wijnghene declareert dat hij naar de leste notitie ende naer zijn ... onderzoek bevindt dat binnen de voorseide prochie sijn voor soo veele de selve is sorterende onder de Gasselrije van Cortrijok tusschen de seven a acht hondert communicanten, sonder nochtans precies te connen verclaeren den justen nombre omme de groote sterfte ende vertreck van diversche personen ende familien omme het ghebreck ende dierte van graenen . Actum in wijnghene desen XXI februari 1694 . Toerc.

IB van Lokere pastaur
van wijnghene

(R.A.K. Br; Pakken N° 6088)

e.1690	geb. 80	overl. 75	over +5
1691	89	79	+10
1692	62	79	-17
1693	77	119	-42
1694	58	229	-171
1695	71	88	-17
1696	85	63	+22
1697	61	42	+19
1698	82	42	+40
1699	97	40	+57
1700	82	53	+29

(Uit het seminariewerk van .Bostyn en H.Storme 1979-1980 " De demogr. crisis te Wingene op het einde van de 17e eeuw)

- f. . Pastoor Dmubbele had in 1681, ter gelegenheid van een epidemie van roolloop, de relieken van St Marcou , patroon van besmettelijke ziekten bekomen. Waar de heilige sindsdien vereerd werd op 1 mei.
(zie het 'leven van St Marcou' G.Lams

- (15) " Item pretendeert den heer Proost van de Muncke drije ponden groote soo veele hem te cort ghepoint is int tvoorgaende quohier F° I2 arlis 93 ende 99, over 't logeeren ende drincken geven an twee partyen soldaten volghens syn billiet der specificatie , dus hier de selve II s. gr.
(Rekening van I692 art 79)
- (16) Wingene was bijna gans onderhorig aan de Kasselrij Kortrijk, uitgenomen de hoek van de noordwestkant, vroeger deeluitmakend van het Bulscampveld, welke onder het Vrije lag.
- (17) Op 15 oktober I638 werd in de St Amanduskerk begraven : " Maria, dochter van Jellen van Swijnsvoorde " habitans in Silva de Muncken".
- (18) Op 3 augustus I67I huwde Andries Poucke met Jaanna Heyns (een voornamen familie uit Wingene)De getuigen bij dit huwelijk waren twee Duinheren: " Rdis adm. Dnis Bartholomeus Elias en Mattheus de Romelaere, Relig. abb. Dunensis."

Guic Lam
Golzenhout 29
8750 Wingene
051/055974